

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 215. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992358896448/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

af Historien; det Skete har Aarsager og lyder Love, men lader sig ikke forklare ved noget endnu ikke Indtraadt, et Formaal. Kun at Romantikerne overførte Formaalessøgheden paa det personlige, sjælelige Omraade. For dem er Formaalessøghed et andet Udtryk for den romantiske Genialitet: det geniale Menneske lever uden bevidste Hensigter; Formaalessøghed er Lediggang og Lediggangen de Udkaarnes Kendetegn og Forret. Herder selv var vidt fjernet fra dette Vrangbillede af en Verdensanskuelse. Men fra ham stammer en ny Opfattelse af det geniale Jeg, den, at Geniet er det Umiddelbare $\circ$: bestaar i en vis Evne til at fornemme og anskue uden at ty til abstrakte Begreber. Det er denne Opfattelse af det Geniale, der hos Romantikerne bliver til Ringegagt for al Erfarings-Metode i Videnskaben og til Godkendelse af de særeste Luner i Kunsten.

Goethe var Opfyldelsen af alle de Løfter, Herder havde givet. For ham var Mennesket ikke blot teoretisk det sidste Led i Natur-Altet, men i hans Digtning fremstod Menneskene som Naturer, og i sin Forskning opsporede han med sit Geniblik den almindelige Udviklings Love. Hans eget Jeg var en Verden i det Smaa og tog sig ogsaa for de mest skarpsynede blandt hans yngre Samtidige saaledes ud; «Goethe er ét med Livet selv», siger Rahel. Og saa dyb var hans Indsigt i Naturen, saa helt var han en levende Protest mod enhver Overnaturlighedstro, at han efter Evne berøvede Geniet dets Præg af Ufattelighed og Fornuftstridighed, idet han i sit Levned *Digtning og Sandhed* forklarer sit eget Geni, det dybeste og mest omfattende i Tidsalderen, som et ved Omstændighederne udviklet Naturprodukt, og saaledes skabte den Type af literær Kritik, mod hvilken Romantikerne stræbte.

Fra Goethe modtog den unge Slægt Forestillingen om den store, frie Personligheds Ret og Værd. Han havde altid levet sit eget Liv og altid aandet med fulde Lunger. Han havde uden nogensomhelst Angriben af bestaaende Samfundstilstande omformet de Forhold, i hvilke han befandt sig, efter sin personlige Fornødenhed. Han bliver Sjælen i det ungdommelige og livsglade weimarske Hof, og med Geniets og Ungdommens Overmod river han denne Kres med sig ind i en Hvirvel af Fornøjelser, Fester, Skovture, Skøjteløb og Maskerader under en vild Naturglæde, der snart forklares, snart «formørkes» af mere eller mindre letsindige Kærlighedshistorier. Jean Paul skriver til en